

**У Єрусалимі назвуть вулицю на честь офіцера,
страченого за фальшивим звинуваченням**

Меїр (Міша) Тувіанський

44-річний капітан Меїр (Міша) Тувіанський, розстріляний у червні 1948 року, став єдиним ізраїльтянином, щодо якого було приведено у виконання смертний вирок. Арешт був неправомірним, звинувачення в державній зраді неправдиві, але швидкий суд і неможливість оскаржити вирок не залишили капітану шансу.

Меїр народився 20 травня 1904 року в сім'ї Віри та Якова Тувіанських у Ковно. Тут же закінчив єврейську гімназію, в 18 років був призваний до литовської армії, де став чудовим стрільцем і увійшов до національної збірної. Після демобілізації Меїр вивчився на інженера, а 1925 року іммігрував до Палестини. Спочатку працював на полях Біньяміни, а потім закінчив Поліцейську академію в Єрусалимі та почав служити в Хайфі. З початком війни за рекомендацією Хагани Тувіанський вступив до британської армії, служив у Королівському інженерному корпусі, у січні 1943-го здобув звання майора. Відомо, що в ці роки Меїр незаконно діставав зброю для Хагани з британських складів і перебував під наглядом британської поліції. Він ризикував життям у Сирії та допомагав єврейським біженцям в Італії.

Солдати Арабського легіону обстрілюють єврейський квартал Єрусалима, 1948

Після звільнення з британської армії відставник працював інженером у Єрусалимській електричній компанії. На початку Війни за незалежність брав участь як інженер в оборонних операціях і встановленні резервуарів для збору дощової води під час облоги Єрусалиму.

Наприкінці червня 1948 року офіцера заарештували на ринку Кармель у Тель-Авіві. Його звинуватили в державній зраді, шпигунстві та передачі інформації противнику. Нібито за наведенням капітана війська Арабського легіону обстрілювали стратегічні об'єкти в Єрусалимі. Затриманого доставили до закинутої будівлі поблизу кібуца Харель, де відбувся військово-польовий суд. Голова розвідки Ісер Беєрі особисто призначив членів трибуналу з числа своїх наближених, суд не надав жодного доказу, обвинуваченому не надали адвоката, не були допитані свідки.

Беєрі підготував розстрільну команду із шести солдатів бригади Іфтах, які стратили засудженого ще до того, як офіційно було підписано вирок.

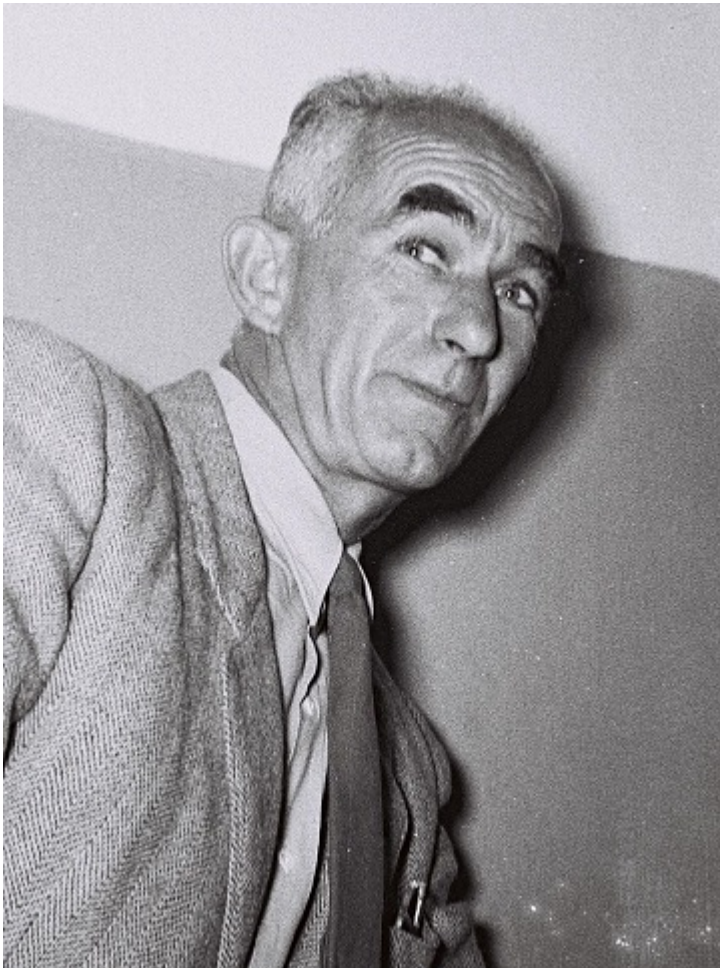

Тут був розстріляний Меїр Тувіанський

Тіло закопали відразу. Сім'ю не повідомили, але коли дружина Меїра зчинила галас, прем'єр-міністр Давид Бен-Гуріон призначив комісію на чолі з головним військовим прокурором, який і докопався до істини. З Тувіанського зняли всі обвинувачення, поховали з усіма почестями на військовому цвинтарі на горі Герцля в Єрусалимі та навіть ретроактивно підвищили у званні до майора, призначивши сім'ї відповідну пенсію. За рік після суду, 1 липня 1949 року, Бен-Гуріон написав удові офіцера, що її чоловік «невинний, а вирок і страта — трагічна помилка».

Ісера Беєрі засудили до одного дня тюремного ув'язнення «від сходу до заходу сонця» і штрафу в один ізраїльський фунт, але тієї ж ночі президент Хаїм Вейцман помилував його за рекомендацією начальника штабу.

Однак аргумент Беєрі про те, що робота спецслужб та дотримання закону несумісні, суд відкинув. Присоромлений військовий подав у відставку та помер від серцевого нападу 1958 року.

Ісер Беєрі, 1949

Пам'ятна дошка на будівлі, біля якої був розстріляний Тувіанський

Після інциденту Натан Альтерман написав вірш «Вдова зрадника», де засуджувався швидкий і неправий суд. Нещодавно про Меїра Тувіанського зняли документальний та художній фільми, а також було прийнято рішення назвати на його честь одну з вулиць у столиці Ізраїлю. «Це історія жахливої особистої несправедливості, — заявив заступник мера Єрусалиму Йосі Гавілію. — Тувіанський був символом сіонізму, професіоналізму та особистих жертв. Він зробив великий внесок у безпеку Єрусалима».

За всю історію держави Ізраїль лише двох людей було засуджено до страти — Меїра Тувіанського та одного з авторів «остаточного вирішення єврейського питання» нацистського злочинця Адольфа Ейхмана.

Костянтин Мельман